

Ya?l?lar ?çin Yaln?zl?k Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Ya?l?lar ?çin Yaln?zl?k Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33030>

Özet

Yaşlılar için Yalnızlık Ölçeği (Y?YÖ), yaşlı bireylerin deneyimlediği yalnızlık düzeylerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş psikometrik bir araçtır. Ölçek, özellikle Türk kültürüne uyarlama ve psikometrik özelliklerinin incelenmesi çalışmaları kapsamında Hanife Akgül ve Betül Yeşilyaprak tarafından 2015 yılında adapte edilmiştir. Bu çalışmada, ölçeğin yaşlı popülasyonda kullanımına ilişkin güçlü geçerlilik ve güvenirlilik kanıtları sunulmaktadır. Ölçek, yaşlıların duygusal ve sosyal izolasyon boyutlarını hedef alarak, onların yaşam kalitelerini ve psikolojik refahlarını değerlendirmede önemli bir rol oynamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Yaşlılar için Yalnızlık Ölçeği, Yalnızlık, Gerontoloji, Uyarlama, Psikometrik Özellikler, Yaşlılık Dönemi, Depresyon, Likert Ölçeği

Yazarlar

Hanife Akgül, Betül Yeşilyaprak

Amaç

Ölçeğin temel amacı, yaşlılık dönemindeki bireylerin yaşadığı yalnızlık düzeyini standardize edilmiş ve kültürel olarak uygun bir şekilde ölçmektir. Bu ölçek, yaşlılık araştırmalarında, klinik değerlendirmelerde ve sosyal destek programlarının etkinliğini ölçmek için kullanılmak üzere tasarlanmıştır.

Ölçek, yaşlı popülasyonun özel ihtiyaçlarını ve sosyal çevre dinamiklerini dikkate alarak, yalnızca sadece sosyal yoksunluk olarak değil, aynı zamanda öznel bir duygu durumu olarak da ele almayı hedefler. Türk kültürüne uyarlaması, ölçeğin yerel bağlamda doğru ve güvenilir sonuçlar vermesini sağlamıştır.

Yapı

Yaşlılar için Yalnızlık Ölçeği (Y?YÖ), temel olarak psikolojideki **yalnızlık** yapısını ölçmektedir. Yalnızlık, bireyin arzuladığı sosyal ilişkilerle gerçekte sahip olduğu sosyal ilişkiler arasındaki algılanan tutarsızlık olarak tanımlanan karmaşık bir psikolojik yapıdır.

Ölçek, yaşlı bireylerin sosyal destek eksikliği, duygusal izolasyon ve sosyal etkileşim ihtiyacı gibi yalnızca çeşitli boyutları kapsayarak, bu yapının kapsamlı bir değerlendirmesini sunmaktadır. Bu yapı, genellikle depresyon ve düşük yaşam doyumu ile güçlü bir şekilde ilişkilidir.

Geçerlik

Ölçeğin geçerlilik çalışmaları, Yaşlılar için Yalnızlık Ölçeği'nin (Y-YÖ) ilgili yapıya doğru bir şekilde ölçtüğünü göstermektedir. Ölçüt bağıntılı geçerlilik çalışmaları kapsamında, Y-YÖ puanlarının **depresyon** ile korelasyonu güçlü ve pozitif bulunmuştur ($r = .69$). Bu sonuç, yalnızlık ve depresyon arasındaki bilinen teorik ilişkiyi desteklemektedir.

Ayrıca, ölçek puanlarının "yakınlık" değeriyle korelasyonu negatif ve orta düzeyde bulunmuştur ($r = -.65$). Yapılan doğrulayıcı faktör analizi (DFA) sonuçları, ölçeğin yapısal uygunluğunu doğrulamıştır. Bu analizde elde edilen uyum indeksleri şunlardır: $\chi^2 = 186.42$ ($n=400$, $sd=43$, $p= .000$), $\chi^2/sd = 4.34$, $RMSEA = .09$, $RMR = .04$, $SRMR = .05$, $GFI = .92$, ve $AGFI = .88$. Bu değerler, ölçeğin Türk kültüründe iyi bir yapısal geçerliğe sahip olduğunu göstermektedir.

Güvenirlik

Yaşlılar için Yalnızlık Ölçeği'nin güvenirlik analizleri, ölçeğin tutarlı ve kararlı ölçümler sağladığını ortaya koymuştur. İç tutarlılık katsayısı olarak hesaplanan Cronbach Alfa değeri $\alpha = .85$ olarak bulunmuştur. Bu değer, psikometrik açıdan kabul edilebilir düzeyde yüksek bir iç tutarlılığı işaret etmektedir.

Ölçeğin zamana karşı kararlılığını değerlendiren test-tekrar test güvenirlik katsayısı ise $r = .93$ gibi oldukça yüksek bir düzeydedir. Bu sonuç, ölçek puanlarının kısa bir zaman aralığında kararlı kaldığını ve rastgele hatalardan düşük düzeyde etkilendiğini göstermektedir.

Faktör Analizi

Ölçeğin Türk kültürüne uyarlama çalışması kapsamında, ölçeğin orijinal yapısının korunup korunmadığını incelemek amacıyla **Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)** kullanılmıştır. DFA sonuçları, ölçeğin teorik olarak beklenen faktör yapısını doğrulayarak, modelin veriyle yüksek düzeyde uyumlu olduğunu göstermiştir.

Özellikle uyum indeksleri ($GFI=.92$, $AGFI=.88$), modelin kabul edilebilir sınırlarda olduğunu işaret etmektedir. Bu analiz, ölçeğin ölçmeyi amaçladığı yalnızlık yapısını başarıyla bir şekilde ayrıştırdığını ve yapısal geçerliliğinin sağlandığını kanıtlamaktadır.

Araç

Test Türü: Geliştirme (Türk kültürüne uyarlama çalışması)

Format: Kendini Bildirim Ölçeği

Derecelendirme: 3'lü Likert Ölçeği (0= evet - 2= hayır)

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Yaşlı Bireyler

Yaş Grubu: Yetkinlik Sonrası Yaş Grubu (Genellikle 60 yaş ve üzeri)

Popülasyon Detayları: Uyarılma çalışması 400 kişilik bir örneklem (n=400) üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Test Metodolojisi: Bireysel veya grup uygulaması şeklinde gerçekleştirilebilen, kâğıt-kalem formatında kendini bildirim metodolojisi kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler

Yaşlılık, Psikometri, Uyum İndeksleri, Test-Tekrar Test, Korelasyon, Geriatri, Ölçek Uyarılma

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Hanife Akgül

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Bilgi mevcut değildir.

Başlı Kurulu E-posta Adresleri: hakgul@erciyes.edu.tr (Hanife Akgül)

Yazılma Adresi: Erciyes Üniversitesi, Kayseri, Türkiye (Çalışmanın yapıldığı dönemdeki kurumsal bilgiye dayanarak.)

Ücretler, Ücret ve Test Yaşlı?

Ölçek, 2015 yılında Hanife Akgül ve Betül Yeşilyaprak tarafından Türk kültürüne uyarlanmıştır. Akademik amaçlı kullanımlar için izin ve ücret bilgileri sorumlu yazar (Hanife Akgül) ile e-posta yoluyla iletişime geçilerek teyit edilmelidir.

Orijinal makale DergiPark üzerinden açık erişime sahiptir. Ölçeğin orijinal PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: yaslilar-icin-yalnizlik-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Akgül, H. ve Yeşilyaprak, B. (2015). Yaşlılar için Yalnızlık Ölçeğinin Türk kültürüne uyarılması: Geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Yaşlı Sorunlar Araştırma Dergisi*, 8(1), 34-45.

Makalenin DergiPark Bağlantısı: dergipark.ulakbim.gov.tr

Sorumlu Yazar ?leti?im: hakgul@erciyes.edu.tr

Ya?l?lar ?çin Yaln?zlk Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in orijinal maddeleri, kaynak içerikte sa?lanmad??? için bu bölümde yer almamaktad?r. Ölçek maddelerine eri?im için ilgili makalenin incelenmesi veya sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM